

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 8 korona.
 Négy évre 32
 Vidékon: Negyedévre 5
 Egész évre 20

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszedő ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Ellenzéki fenhéjázás.

— febr. 20.

Lovagiasan, mint mindig, helyreigazította a honvédelmi miniszter a tegnapi beszédében előadott tények egyikét és másikat még a napirend előtt.

Csak csekély tévedések voltak azok, melyeket elismert, de a jellemző tényeket, melyeknek temperamentumos elítélése miatt oly erős vihar tört ki ellene, egész terjedelmükben fenntarthatta. Ezzel tehát a legesekélyebbet sem kell változtatnunk az ellenzék eljárása felett alkotott ítéletünkön.

Tényleges állapotokat elferdít és valótlan tényeket valóknak ad ki az ellenzék. Kétségbeesett harsog, melyet folytatnia kell politikai reputációjáért és a legrosszabb fegyverekkel folytatja azt, mert hát jobbak nem állnak rendelkezésére. Fittyet hány nemesak a parlamentarizmusnak, midőn frívol módon obstruál, hanem még az ország összes választói ellen is fellázad: emellett oly fenhéjázó, hogy mindig a nemzet nevében beszél, mintha az a kisebbség lenne a nemzet, mely az ellenzéki képviselőket mandátumhoz segítette.

Holott maga kénytelen volt elismerni, hogy szabad választás Magyarországon eddig nem volt, mint a két év előtti, Széll Kálmán alatt. Ha szabad volt az a választás, akkor kötelessége az ellenzéknek a választás eredményét, a parlamenti többség szavazatát tisztelni. Vagy talán azzal a vigasztalással hizeleg magának, hogy Magyarország védekezésének az ő módja szerinti kezelése által sem fenyegeti az államot veszedelem és ha lenne veszedelem, az nem imminens, nem olyan, melyet az ellenzék bátor tagjai még megérnek.

Ha ez által lelkiismeretét nyugodtnak érezheti, csak folytassa tovább; de a többségnek, mely végre a szükséges buzgalommal, a szükséges szívóssággal beavatkozik és a Széll minisztériumot követi, en-

nek a többségnek nem szabad, ez a többség nem akarja magára venni a felelősséget, hogy ily veszedelmet előkészített.

Macedónia.

— febr. 20.

Néhány nap előtt háborus hírek settenkedtek a levegőben s egyebek közt arról volt szó, hogy Bulgária mozgósít és a bolgár sereg bevonul Macedóniába.

Elég furesa, hogy ezt a hírt elhitték, vagy legalább nem ismerték fel azonnal hamisnak, annak dacára, hogy ugyanazon a napon terjesztették azt, melyen a macedóniai bizottságok feloszlásának híre érkezett. Ezt csak úgy lehet megmagyarázni, ha az az érzésünk, hogy a keleti kérdés aktualissá válása reánk nézve oly messzeható következményekkel járna, hogy ez eshetőségnek még csak látszólagos közeledtére is csak az előrelátható következményekre gondolunk s azt nem is mérlegeljük, vajjon az ezen eshetőségre vonatkozó hírek van-e valami tényleges alapja?

A hamis hír szerencsére igen rövid életű volt s ismét helyreállt a megnyugvás.

Közben más két érdekes hír érkezett.

E hónap 17-én nagy ünnepélyességgel megnyitották az angol parlamentet. A trónbeszédben, melyet a király maga olvasott fel — van egy Macedóniára vonatkozó rész is.

Ugyanakkor tették közzé a bolgár kormány köriratát a berlini szerződést aláírt hatalmakhoz. A körirat közli a minisztertanácsi határozatot, mely a macedóniai bizottságokat feloszlítja, azután utal a nehézségekre, melyekkel a bolgár kormánynak e határozat végrehajtása körül küzdenie kell. Végül kijelenti a bolgár kormány, hogy ennek dacára újabb bizonyítékát adta lojalitásának abban a reményben, hogy a nagyhatalmak sietni fognak

a javasolt reformokat alkalmazásba venni.

Kiegészíti ezt a köriratot Danev bolgár miniszterelnök válasza, melyet egy a macedóniai bizottságok feloszlására vonatkozó interpellációra adott.

E hírek együttevén megvilágítják a Lamsdorf és Goluchowski grófok közt létrejött megállapodásokat. Többé nem lehet kétséges, hogy úgy Oroszország, mint Ausztria és Magyarország a békét fenn akarja tartani a Balkánon és a szignatárius hatalmakkal egyetértésben akar eljárni. Az ut nagyon tekervényes, mint az angol trónbeszédéből látható, de reméljük, békében a célhoz fog vezetni. De még abban a nem valószínű esetben is, hogy erősebb eszközöket kell majd használni, Oroszország, Magyarország és Ausztria megkapja a berlini szerződéses hatalmak beleegyezését és ez kezesség arra, hogy nem kerül a sor veszedelmes bonyodalmakra.

A kórház

és bábaképző vizsgálata.

— február 20.

A napokban híre kelt a fenti intézetek vizsgálatának mint valamelyes hivatalos eljárásnak, holott ez tévedésen alapszik, mert ily vizsgálat sehol előírva nincsen, arra senki utasítást nem adott, hanem ez mindentől sokkalta több és reánk fontosabb okból ama körök elhatározásából eredt: ebből pedig az elfogulatlan szemlélő ama körök éber figyelméről kulturális intézményeink iránt, kell hogy magának kedvező képet alkosson.

Nem hivatalból, de jó helyen alkalmazott gondosságból jelentek meg Puky főispán és Kovács polgármester urak amaz intézetekben, hogy személyesen győződjenek meg az esetleges hiányokról.

Igy fogom fel én azt az eljárást és ezért annak megtörténte után újból kívánok foglalkozni amaz intézetek hiányaival és szükségleteivel, annál is inkább, mert a lapok a tapasztalt esin és tisztaság feletti szokásos dícséretetek mellett, csak tulzsufoltságról számolnak be a kórházban és a bábaképző intézet más elhelyezésének tarthatatlanságáról.

En megengedem sőt közvetlen tapasztalatból tudom is, hogy minden emberileg kivihetőt elkövetnek úgy a kór-

**Lóky Mór, Mikszáth Kálmán,
 Eötvös József, Eötvös Károly,
 . . . és Rákosi Viktor . . .**

. . . összes művet együttesen . . .
 . . . 12 koronás havi részletfizet- . . .
 tésre szállítja; a,

„KAZINCZY“
 könyvkereskedő Részvénytársaság Debreczenben.

házban mint a bábaképzőben a kellő csin rend a tisztaság érdekében, de hogy nem mindenkor és nem mindenben sikerül az a kívánatos, sőt szükségesmértékben annak főoka a tulsufolásban rejlik.

Tudja minden gondos szülő mily nehéz, nagy családdal, kicsi lakásban, még csak némileg is tűrhető rendet és tisztaságot fentartani, pedig itt a saját nevelt gyermekeiről van szó. Mennyivel nehezebb az ott, hol különböző rangú és rendű, többé, kevésbé rendetlen életmódhoz szokott, sőt züllött alakoknak rendhez szoktatásáról van szó.

Ha tehát csak külső látszatát is megtudják, óvni a csin és tisztaságnak amaz intézetekben már ez nagy érdem, mert hát a tulajdonképeni egészségi követelményt a tiszta üde éltető levegőjét a kórtermeknek megadni nem képesek mindaddig, még azok túl vannak zsufova.

Ez szerintem kórházunknak úgy mint a bábaképzőnek mérhetetlen nagy baja, mely ezernyi veszélyt rejt magában úgy a gyógyulást, enyhülést kereső betegekre, mint a személyzetre nézve.

Nem segít ezen szellőztetés, nem az a szépen fásított udvar és jó fvelegőjével sem, csak egyedül az osztályok szaporítása és bővítése segítene. mert a betegek számát csökkenteni a mai életviszonyok között lehetetlen.

Allandóan, kielégítően szellőzni a tulsufolt termeket különösen télen teljesen lehetetlen, de még ha lehetséges volna is, az meg nem felelhetne, mert a dus növényzet nyújtotta éltető elemét a levegőnek különösen a kórházban megrontja a helytelenül alkalmazott főző és mosó konyhából, a fertőző osztályból és hullaházból kiáradó rossz levegő.

Eppenséggel nem csodálkozom, ha a vizsgálat alkalmával az uraknak fel nem tűnt volna az egyes kórtermek rossz levegője: mert hiszen a laikus szeme előtt ily helyen mindenkor ama bizonyos kórház szag lebeg, azt természetesnek találja és vele tovább nem törődik.

Ez a tulsufolás okozta megfertőzése a kórtermeknek, azonban a kórház elégtelen voltának csupán egyik árnyoldala; a másik ennél is veszedelmesebb t. i. a hely szüke: midőn sürgős felvételre jelentkező betegeket, különösen a sebészeti osztályról testi épségük, sőt néha életük veszélyeztetésével is el kell utasítani, mert nincsen hely.

Van még egy harmadik igen lényeges szempont, mely magában is elegendő okot szolgáltat, bár karöltve, a kórház bővítéséhez. Az általános közegészségügyi kívánalom, a fertőző képes betegek elkülönítése.

Sajnos, bármily tisztelettel kell is mindenkinek városunk áldozatkészsége előtt közegészségügyi terén kalapot emelni, rá kell, hogy mutassunk több nagy és végzetes hiányra — a gyermek-kórház és szembetegek kórháza — nemkülönben megfelelő ragályos osztály hiányára.

Képtelenség a mai orvosi felfogás szerint különösen oly városban, melynek sem vízvezetéke, sem megfelelő csatorna rendszere nincsen, a heveny ragályos betegségek járványszerű elterjedésének gátat vetni: ha legalább a betegek kellő elkülönítéséről ideje korán nem gondoskodhatunk.

Engem, és azt hiszem valamennyi gyakorló orvost a tapasztalat itt Debrecenben ennek teljes kivihetlenségéről rég meggyőzött: mert szegény embereknél ha sok a gyermeke és természetszerűleg

kevés a lakosztálya, a beteg gyermek elkülönítéséről a házban szó sem lehet.

Ebből azonban nemesak a többi családhoz tartozó ártatlan gyermekek ragályozása; de a ragályos további elterjedése önként következik. Ennek a családnak is csak a városban kell beszerezni élelmét, sőt nem ritkán maga is élelmi cikkek előállításával és elárúsításával foglalkozik, tehát állandóan érintkezik a nagy közönséggel és így tova hurcolja a bajt.

Ily módon közveszedelemmel állunk szemben, mely mindenkit egyaránt fenyeget, tehát egyértelemmel kell az orvoslás módjáról gondoskodnunk.

Ama fent említett három intézetnek, vagy nevezük kórházi osztálynak, felépítése köz-kórházunk kellően kibővített telepén egy csapásra segítene minden eddigi soraimban felsorolt bajokon.

Ragályos-beteg gyermekeket a gyermek kórosztály, szembetegeket a szemészet, a többi a ragályos betegek osztálya felvenné: a szülők pedig ha ragályos betegük elkülönítéséről otthon gondoskodni nem tudnának, azokat oda vitetni köteleztetnének.

A kórházban ez osztályok felállításával egyszerre megszűnnék a tulsufoltság.

Mert csak nem valamennyi osztály betegének tetemes hanyadát e felállítandó új osztályokba kellene áthelyezni, vissza adva amazokat eredeti rendeltetésüknek.

Elvégre is sem a bel, sem a sebészeti, de legkevésbé a bőr és bujakóros osztályok nem alkalmasok sem gyermek betegek befogadására, sem bármily heveny fertőző betegedési esetek gyógyítására: annyi és oly sokféle veszedelmet rejtenek e visszasságok magukban.

Mindent összefoglalva a vezető körök ama látogatásukkal bizonyosságot tevén kulturális és jótékony közintézményeink iránti jóindulatunk és gondosságukról; remélhető, hogy megszívlelve az itt elmondottakat, ily irányban fognak a fejlesztéshez.

Még csak egy évek előtti beadványra e tárgyban kell az illetékes tényezők figyelmét felhívnom, melyben elég tárgyilagossággal vannak a létesítendő felsorolva és a mely beadványt annak idején a kórházi bizottság véleményezés végett egy adhoc bizottságnak adott ki: de melynek sorsáról eddig mit sem hallottunk.

A bábaképző intézetről, mivel annak céljaira évenként nagyobb összeget teszünk félre a városház tartásában, csupán annyit kívánok kifejezni, hogy hamar azt a balfogást elkövettük és kiengettük vinni a kórházból és ezáltal szép kórházunkat nőgyógyászati osztály nélkül hagytuk: építsük tel azt mentől előbb a lehető legalkalmasabb, legjobban hozzáférhető helyen; de úgy, hogy az állammal bizonyos kikötéseket igyekezzünk elérni arra nézve, hogy az intézet egyben nőgyógyászati osztályt is fentartani köteleztessék.

Szerintem ez ma még nem késő, ép úgy amint esetleg ezzel kapcsolatosan épülhetne-fel a lelenház, ha ugyan ama magas augurok oda fenn hamarosan jobb belátásra jönnek és abba hagyják a céltalan és már-már nevetséges kiesinyes szőrszálhasogatást a hely megválasztásában.

Elvégre is nagyobb áldozat készsége egy várostól kívánni sem lehet,

mintha legszebb és legértékesebb közte-reiből ajánl fel megfelelő területet az építkezés céljára.

Medikus.

Régi magyar dalok.

A Debreceni Dalegylet Történelmi hangversenye I-ső sorozatának bevezető ismertetése.

Írta és fololvasta: *Csurka István.*

A Debreceni Dalegylet közelebb tartott igazg. választm. gyűlése azt határozta el, hogy a szokásos dalestéjjel egyidőre leendő függőben hagyásával, az idegen, bár szép melódiák pihentetésével, tisztán a magyar nemzet lelkétől leledzett bufelejtő, avagy szívvidámitó dallamokat mutatja be, immár negyven éven keresztül mindig hálás közönségének.

Igy született meg a magyar történelmi hangverseny tartásának eszméje, mely eszme böleső korából nagy gyorsasággal kifejlődve, ifju erővel áll itt a megvalósulás küszöbén, a m. t. közönség előtt.

Magyar történelmi hangverseny! mely a magyar nemzet életében, jó és rossz napjaiban dalolt, vagy énekelt melódiákat összegyűjtve, kiválogatva, feldolgozva, a legrégebb időktől kezdődő, részint szájhagyomány utján, részint nyomtatásban fenmaradt dalokat úgy állítsa egy nagy művelt közönség elé, hogy mindez a hallgatóság igényének megfelelő, a Dalegyletnek kötött várakozást kielégítő legyen, nagy feladatott rótt az e tárgyban kiküldött bizottságra annyival is inkább, mivel töretlen utakon kellett járni ott, hol pedig egy dal melódiája egy kortörténetet fest, hol t. i. a korhű szöveg, korhű melódiát feltételez és követel.

S hogy mégis nem riad vissza a nagy feladattól s a hazai dalegyesületek által megvalósítandó célhoz vezető utat mintegy kijelölte s hogy dalegyletünk elküldetésében, hazafias missiójában vetett hitét épen magában a Dalegyletben megerősítette, s hogy a mit távolszéles-e hazában, sőt a külföldön való szerepléseivel már anyiszor nyilvánvalóvá tett, erről az oldalról, itthon a Dalegyletett saját közönségének is bemutatja: ebben van a bizottság egyik főérdeme.

A felvett és bemutatandó dalok a magyar nemzetnek e hazában történet meglepedésétől számított időponttól a jelenkorig keletkezett azon melódiák foglalatja, melyek egy-egy kiemelkedőbb kornak nemesak szövegszerint, hanem a zenei izlés fejlődés tekintve is jellemző egyedei.

A történelmi vonatkozású dalok nagy és széles mezejét két barázdával három táblára hasítottuk. Így vettük fel a tisztább látás szempontjából a pogánykortól 1700-ig terjedő első, a XVII-ik századot, mint második és az 1800-as évektől a jelenkorig terjedő harmadik korszakot.

Az első tábla a legnagyobb, de egyszerűsége a legkopárabb; a hol bizony csak tallózni lehetett. All ez különben őskori dalköltészetünkre. Magyarázatját főként a keresztényen vallás felvételében és terjedésében találjuk, a mely tudni valóan irtó harcot folytatott a pogány hitnek összes emlékei, különösen költői termékei ellen. Vallási, harci, történelmi vonatkozású költői termékeink ez irtó hadjárat áldozatai lettek.

Pedig abban kételkednünk is alig lehet, hogy eleink már az őshazából ne

hoztak volna dalt. Avagy mit bizonyítana a 926-iki rablóhadjárattal egykoru Ekehardnak, a Sztgalleni kolostor krónikásának följegyzése mely a győztes magyarok harci daláról emlékezik.

Sőt négy századdal előbb Priscus Rhetor, már a skythák harci daláról, zenéről is közöl leírásokat. Annak is van nyoma, hogy ének, tánc, zene, már a pogány ősök, szertartásainál is szerepelt. Arpadról is meg van írva, hogy vitézei sorában ott lehetett látni a dalmokokat, kik kobzok, sipok zengése mellett szórakoztató dalekat énekeltek.

Sajnos azonban, hogy sem a vallási sem a pogány harci, sem a történeti énekek (hósköltemények), nem születtek az állandóság jegyében, az előbb említettoknál fogva, ugyanynyira hogy a magyar nemzetnek a hagyományokhoz való ragaszkodása dacára is egyetlen ének maradt meg a nép ajkán, ebből a régi korból.

Pedig a hagyományokhoz való ragaszkodást erősen segítették a pogánykorból átjött regösök, igricek hegedősök és énekmondók, kik valóságos rendet alkotva, királyi gyámolításban is részesültek s Arpad királyaink alatt, a királyi udvarban, méltó helyet foglaltak el.

Fentartásukra külön királyi jószágok szolgáltak. A kedveltebb igricek, énekmondók pedig nemzeti rangot, sőt földbirtokot is nyertek.

Különösen érdekelhet bennünket az hogy mihetett ez őskori dalköltészet tárgya. Erről bizonyítékok hiányában csak feltevésről szólhatunk. Az azonban kézenfekvő feltevésnek látszik, hogy a nemzet származásáról, Hunorról-Magyarról, a honfoglalás dicső eseményéről zenghetek ez ősi régi dalok. Ezt látszik megerősítenem a műsorunkba felvett „csodaszarvasról szóló regös ének” is melyet a téli napforduló ünnepén. Karácsonytáján énekeltek. Az ünneplők képzeletét is magyarázza a dal szövege. E képzelet szerint a napot aggasztain hordó csodaszarvas, a mögötte levő nyilas vadász (December) elől menekül a Vizöntő (Január) fele. Ebből látszik, hogy a regös ének semmi más, mint az őskorbeli hagyományok visszhangja, sőt mondhatjuk egyenes ágon való leszármazottja, melyet a téli napforduló napjától a későbbi „Vizkeresztig” (Jan. 6.) mikor t. i. a nappal hosszabbodása észrevehetőleg feltűnik — énekeltek. Ünnepi ének volt ez abból az okból, hogy a fény és sötétség tusakodásából ismét a világosság került ki győzelmesen; maga a napfordulati ünnep pedig a fény diadalának ünnepe volt.

S ha magán a melódián kétségteledül feltűnik a szlávok jelleg, de az őskorbeli hagyomány nyomán szerepeltetett csodaszarvas magyar felfogásra vall. Habár ismét az is áll, hogy a csodaszarvas, csaknem minden nép ősrégében szerepel.

Ezen kívül, a műsorba való felvétel ellen látszik bizonyítani az a közismert tudat, mely a XIII-ik. századból halotti emléken kívül más írott emléket nem ismer. Mit keres hát itt ez a XI-ik századbéli dal?

S bármily kecségtetőnek is ígérkezett előadni egy olyan darabot, melyet eddig még egyetlen hazai dalegyet sem adhatott elő: levettük a napirendről, mignem dr. Sebestyén Gyula kitűnő etnographusunk ide vonatkozó feljegyzése alapján meg nem győződünk arról, hogy előbbi feltevésünk jogosulatlan volt.

(Folyt. köv.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, febr. 19.

A képviselőházban már a kora reggeli órákban szokatlan élénkség volt. Képviselők, újságírók várták idegesen, izgatottan várták a Fejérváry párbaj eredményét. Végre tíz óra felé megérkeztek a segédek és csakhamar hire kelt hogy Lengyelt a miniszter összeapritotta, a másik pillanatban Lengyel segédei hirtelinték, hogy a minisztert apitották össze. Ezen aztán eligazodni nem lehetett. Végre is megkezdődött az ülés és amikor Babó beszédébe fogott, megjelent jobbról Fejérváry. Zugó éljenzés hangzott fel jobbról. Odamentek hozzá üdvözölni és a kérdezősködőknek mosolyogva mutatott egy karcot a kezén, egy kicsi deákflastrom volt rajta. Megjelent a másik fél is, mély hallgatás fogadta. Ellenben a felépült Kossuthot ovációban részesítette a pártja. Kossuthot később Széll Kálmán miniszterelnök és Fejérváry is üdvözölte.

Közben minden látás a jobb karzat felé irányult. Ott ültek Fejérváry miniszter leányai és unokái boldogan, mosolyogva, hogy szerettöknek semmi baja sem történt. Udvarlásukra bucsujárás indult meg.

Az ülés maga szörnyen unalmas volt, Babó Mihály pattogott, de 12 óra felé a honvédelmi miniszter is megunt és kiment.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Fejérváry Géza, Wlassics Gyula és Cseh Ervin.

Elnök fél 11 kor nyitja meg az ülést és bemutatja az irományokat.

Az ujoncjavaslat.

Babó Mihály: felpanaszolja, hogy a magyar kormány nem ad kellő felvilágosítást a hadügyről, az ujonclétszámról, míg ellenben a reitstráiban az osztrák kormány minden felvilágosítást megadott. (Belép Fejérváry miniszter. Zajos éljenzés jobbról.) A magyar vezénnyelvet követeli, e nélkül nem lesz soha lelkesedés a mi hadseregünkben. (Kossuth Ferenc belép, éljenzés a szélbalon.)

Deák törvényeit sem tartják be a 67-es kormányok, bár inkább ne fogadták volna el azokat a törvényeket és nem állották volna útját Magyarországnak függetlenségének. A honvédelmi miniszter nem képviseli a magyar nemzet érdekeit.

Fejérváry: Csak bizza reám!

Babó Mihály ezután gróf Andrássy Gyulával polemizál és támadja őt azért, mert a hadsereg magyar nyelvéről oly könnyedén nyilatkozott. Kimutatja, hogy a törvényekben is biztosítva van a magyar nyelv joga a hadseregben. Kérdi, kinek van igaza?

Papp Zoltán: Neked! (Derűtség.)

Babó: Ha a magyar nyelvnek érvényt nem szereznek a hadseregben, akkor eltíporják jogainkat.

Gabányi Miklós: Akkor önök hazáruulók!

Hadik Barkócy Endre gróf (megfelegeti az ujjával Gabányit.) Vigyázzon magára Gabányi, mert abból baj lesz!

Gabányi: No!

Hadik gróf: Nono!

Babó azt vitatja, hogy a Deák törvényei akadályozzák meg a magyar nemzet önállóságát és függetlenségét. Szünetet kér.

Elnök: Még korán van, később ad szünetet.

Felkiáltások a szélbalon: A szónok elfáradt és ő maga kéri a szünetet:

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Babó Mihály folytatja beszédét. Kérdi a honvédelmi minisztertől, illetve a szabadelvű párttól, hogy benne van-e a törvényben a magyar nyelv joga a hadseregben? Konstatálja, hogy a tuloldal hallgat. Tehát nem mernek határozott választ adni. Ugy látszik, hogy a király, akit legalkotmányosabbnak neveznek, a saját akaratából és önkényéből kifolyólag, parancsolja a német nyelv használatát.

Felkiáltások: Hol van az a legalakotmányosabb király?

Elnök nem engedi meg, hogy a király alkotmányosságát kérdés alakjában diskusszió tárgyává tegyék!

Babó: Ha törvényeinket végre nem hajtják, hát akkor hol van a legnemzetibb király?

Elnök nem engedi a király bevonását a vitába, mert személye szent és sértetlen. (Zajos ugy van kiáltások, jobbról.)

Vészi: Csak fenegyerekeskedés az egész!

Kiss: Könnyű fenegyerekeskedni!

Babó azt vitatja, hogy itt fejedelmi tényről van szó és ha ily szeliden sem szabad megbírálni a fejedelmet, akkor ennek a nemzetnek vége van! (Nagy zaj balról.)

Papp Zoltán: Befellegzet!

Babó után

Fejérváry miniszter kijelenti, hogy a javaslat nem fejedelmi tény, hanem a kormány előterjesztése.

Babó fentartja állítását, hogy fejedelmi tényről van szó.

Münnich Aurél Babó szavaira tett megjegyzése után

Barta Ferenc beszélt a javaslat ellen az ülés végéig.

Agrói-ágra.

A l k a l m i a p r ó s á g o k

Családfő segéd.

Nagy Simont a miniszter kinevezte családfősegéddé az X-i javítóintézetbe.

(A. B. lapunk két zordon barátja sötéten keverik feketéjüket. A lapot olvas.)

A: Na né!... Haj, haj!... Ejnye, ejnye!...

B: Mi az?

A: Meghalt a szegény Kis Jakab!...

Hej, haj!... De kár érte!...

B: Ismerté?

A: (nyugodtan) Nem!... (mosolyogva

B-hez) Most bevette az angol kulcsot, kis

pocsek!...

B: Be.

A: (tovább olvas) Nini!... Beesüle-

temre nem tréfa! A Dörzs Mór megházasodott!
... Jé! ...

B: Rosszul tette.

A: Miért rosszul? — (lassan, lírikus hangon) Oly szép a családi élet. Az ember este felé hazamegy, meleg, barátságos szobácskájába letelepszik a fehér terítés azzalhoz, szemben vele van az édes kis asszony, aki azután egy kicsit beszél... (erősebben) beszél... (hangosan) beszél... (dühösen) beszél... (ordít) beszél, míg megüt a guta! ...

B: (elnyulik a székén) Fogom a hasamat! ... Nevetek! ... Hahaha!

A: Na! ... Azért mondom! ... (tovább olvas) Hallott már ilyet! ... Nem rossz! Egy bácsit kinevezett a miniszter családfele segédnek. Mit szól hozzá?

B: (gondolkozva) Sajátságos! ... Én fiatalabb koromban sok családfőnek segítettem, de a miniszter egyszer sem nevezett ki Hm! hm! ...

A: Ez valami új hivatal. De jó hivatal lehet! ... Igazán kedves ember az a miniszter, hogy így mindenről gondoskodik. Hanem ezt a lapot eldugom. Még meglátja Nagy Mária oszt abból baj lesz.

B: Ki az a Nagy Mária?

A: (komoran) A feleségem.

B: És mi baj lenne belőle?

A: Folyamodnék a miniszterhez egy-két segédért.

—il.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A római kath. felekezeti iskolák ügye.** Tegnap délután volt az utolsó tárgyalás a felekezeti elemi iskolák tárgyában. Tegnap a városi kiküldöttek a római kath. egyház küldöttjeivel tárgyaltak, a kiknek részéről a tanácskozásonnál a szükséges előterjesztéseket *Wolafka* Nándor dr. püspök tette meg. Mint értesülünk a tanácskozások igen higgadt mederben folytak le, miután az iskolák segélyezése tárgyában az illetékes körök minden tekintetben a méltányosság vezet; a minthogy más nem is vezetheti. Utóvégre is a legfontosabb köznevelődési célról van szó s ebben a tekintetben nem lehet a felekezeti türelmességen kívül semmi más szempont. De mint örömmel értesülünk a bizottsági tagokat a tárgyalásoknál nem is vezette más s remélhető, hogy felekezeti iskoláink ügye általános óhajítás szerint nyer megoldást.

× **Iparos tanonciskola Debrecenben.** Halaszthatatlan kötelessége Debrecen városának, hogy az iparos tanonciskolát végre mégis felállítsa. Annnyival is inkább könnyen keresztül vihető ez a dolog, miután a *Meszera-alap*, mely most 72,000 koronát tesz ki, erre a célra fordítandó. Ebben az ügyben különben a városi tanács bizottságot küldött ki, mely legközelebb ült össze határozathozatalra. Az értekezleten jelen voltak *Bészler* Károly elnöke alatt *Abrahám* László t. főügyész, *Roncsik* Lajos főszámvevő, *Dóczy* Gedeon, *Serli* Ede, *Tóth* Sámuel. A bizottság azt javasolja, hogy ehhez a 72000 koronához vegyen a város a reáliskolai alapból 52 ezer koronát s ezen a pénzen építtesse fel az iskolát. A házipénztárból kölcsön vett 52 ezer korona azután kamatmentesen 50 részletben fizetendő vissza.

Nyilttérben támadó színész.

A szabad bírálat megfélemlítése.

— febr. 20.

Mióta az eszemet tudom, oly vakmerő, gonosz és ostoba támadást tisztességes lapban még nem olvastam, mint a minővel *Sebestyén Géza* színész tegnap a *Debreceni Ujság* Nyilttérben orvul reám rohant.

A sértegetések, rágalmak és gyűlöletes valótlanosságok személyi részével ezen a helyen nem foglalkozom. Szégyenleném, ha különben érhető s jogos felháborodásom a lapot, melynek élén állok, személyes harag, boszu, megtorlás eszközévé sülyesztené. Ez írói tollam, hivatásom, egyéniségem lealacsonyítása lenne. Sőt lealacsonyítása lenne az olvasó közönségnek és a szabad sajtó valódi hivatásának.

Az én szerkesztésemben megjelenő lap soha sem él vissza a sajtószabadsággal, sohasem engedtem meg, nem is fogom megengedni soha, még Nyilttérben sem (mely rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő. Ugy-e Than Gyula ur?) hogy a sajtót személyes piszkolódásokkal szeméjezzék be. Annál kevésbé tudnám megbocsítani, ha a saját ügyemben ragadna hitem annyira, hogy 1848. március 15-ikének legszentebb vívmányát ocsmány bujakkórnál undorítóbb fekélylyel, lelki romlottságra valló személyeskedéssel fertőztessem meg.

Sebestyén Géza színész Nyilttéri támadásának személyi részét tehát elintézem ott, ahová az való.

De nem hagyhatom szó nélkül Sebestyén Géza színész nyilatkozatának azt a részét, mely alaptalan ráfogásaival, vádjaiival, egy állítólag védtelen nő magánéletének piacra hureolásával akar engem szerkesztői, írói, bírálói tisztem szabad gyakorlásában megfélemlíteni.

Ezt már, színész uracsám, nem tűröm és nem engedem! Az én bírálataim bármily szigorúak, mindig igazságosak. És ettől a meggyőződésben gyökerező igazmondástól engem semmi el nem tántorít; még az a kalandos vállalkozás sem, melylyel Sebestyén Géza színész a színésznőről irt megjegyzésem élet a szegény védtelen nőcske ellen szeretné fordítani.

Ugyan mit irtam én a *Szabadság* szerdai számában?

Ezt irtam:

— (A Denevér előadása elmarad.)

A mára hirdetett Denevér helyett az Agglegények, Sardou vigjátéka kerül színre. A színlap azt jelenti, hogy a műsorváltozás Felhő Rózsi betegsége és Aldor Juliska rekedtsége miatt történt. Az előbbinek betegségehez hozzá nem szólhatunk; de Aldor Juliskát tegnap este a színészpáholnyban láttuk. Már pedig rekedt torkok gyógyítására a szellős páholnyok nem a legalkalma-

sabbak. Virágvasárnapjáig még egy-két népszínműben szüksége lehet a rekedt művésznőnek néhány tiszta hangra.

Hát mi ebben a magánéletbe való betolakodás? Nem néztem én be Aldor Juliska lefüggönyözött ablakain soha! De már Sebestyén Géza színész ur engedelmével annyi szabad véleményem csak lehet, hogy rekedt torkok gyógyítására a szellős páholnyok nem a legalkalmasabbak. Vagy talán Bellincioni Gemma, Blaha Lujza, Vasquez Idália, mikor rekedtségről bizonyítványt küldenek, színházi páholnyban szokták torkukat kirekeszteni?

Továbbá azt állítja Sebestyén Géza színész, hogy nekem „sikerült Aldor Juliska asszonyt kiturni a debreceni színház kötelékéből.”

Ugyan miért tartam volna ki? Hiszen én nem vagyok nőimitátor.

És mivel tartam volna ki? Talán a *Szabadság*-ban róla megjelent, mindenkor tulzottan nagylelkű, jóindulatu, elnéző sorokkal?

Hogy ez mennyire nevetséges ráfogás, annak bizonyosságul meg kell jegyezni, hogy az engem bíráló tisztemben durván megfélemlíteni próbálkozó Sebestyén Géza színész azonos azzal a Sebestyén Géza színésszel, aki a társulat ide érkezése óta négy hónapon keresztül minden nap és minden éjjel kétszer is bejárt szerkesztői szobámba és addig el nem ment, amíg a róla és Aldor Juliskáról irt színházi bírálatomat kéziratban el nem olvasta. Valósággyötört nem kért hódolatának rám tukmálásával; állandóan belenézett az írásomba, mikor róla vagy Aldorról irtam és nem egyszer kikönyörögte, hogy dícséretet írjak vagy enyhítsem bírálatomat. Közben panaszkodott színésztársaira, hogy irigylik, mert tárcát, becses, alapos méltatást irtam az ő alakításairól. Három-négy tanu előtt hizelgett, nyájaskodott, hálálkodott. Én tettem őt, ugymond, kedvelt színészszté. Kifejezéstelen, tompa hangjával talán nem is érvényesül, ha én írásom erejével bele nem oltom a köztudatba, hogy ő kész művész. Soha én Sebestyén Géza színészt föl nem kerestem, sőt gyakran szemébe mondtam tanuk előtt, hogy ne kínálja olymódon barátságát, lelkesedését, örök háláját, mert előbb-utóbb az lesz a vége, sejtem, hogy gonoszul meg fog marni. Ó az én próféta lelkem! De Sebestyén Géza színész csak járt hozzám kitartóan. Októbertől januáriusig legalább százszor volt hivatlan vendége szerkesztői szobámnak.

És ez az ember merészli arcomba vágni, hogy én egy védtelen nő magánéletébe tolokodtam!

És merészel egy védtelen nő tiszta igazságával (pompás köpeny a gyilkos tör elrejtésére!) a közönség jóhiszemű gavallérságára számítani!

Mi eimen? És mi eimen akarja rám erőszakolni, hogy Aldor Juliska jó éne-

Keső? Én hallottam a színházi bizottságban Áldor Juliskáról elhangzott lesújtó ítéletet; de elhallgattam. Hallottam páholybérlő nyilatkozatát, hogy kifütyülök, ha nem írom meg róla, hogy nem kell Debrecennek. De nem írtam meg. Sőt hallottam Sebestyén Géza színésztől magától azt a kijelentést, hogy: „Juliska nem maradhat itt! Ne ellenezze tehát szerkesztő ur azt a szerződést, mely büszkeségem lenne, ha Makó és a színház érdekében én közvetíthetném.

És ez a Sebestyén Géza színész merész a legotrombább bántalmazással az én írói pályámba belegázolni, merészli zsenge ifjúkori sebeimet feltépni, hogy mérget fecskendezzen beléjük!

Hála Istennek az ország legkiválóbb, közbeesülésben álló jeles férfiai, a kik ismernek, ismerik egész életemet, más véleménynyel vannak rólam, mint Sebestyén Géza színész.

Egyébaránt százegyszer Sebestyén Géza színész is, míg szüksége volt rá, hogy írói tollam őt emelje, émelvítésig játszott nálam a rajongó hivat!

Most pedig azt fogja rám, hogy színészeket tettem tönkre, tollammal kiütöttem szájukból a kenyeret, megbénítottam az ambíciójukat, tönkre silányítottam színészi reputációjukat.

Ugyan kérem, ki hisz el ily számárságot!

Ha én azt írom Felhő Rózsiról, hogy nem öltözik, nem táncol csodaszépen, — az egész város kinevet. Ha ellenben azt írom róla, hogy óriási terjedelmű hangja van és játszva éneklés hosszasán kitarthatja a magas c-ket, — mindenki hülyének tart.

Tessék elhinni, színész ur, ha bíráló hazudik, önző célt szolgál, tuloz, gyűlölködik, becsstelen módon bosszút áll, — maga alatt vágja a fát, gunyt arat és szégyent hoz a sajtóra. *Ellenállhatatlan hatalma csak az igazságnak van!*

Bátran lelkemre veszem, ha egy pár színésznek el kell innen mennie, mert lesújtó bírálatot írtam róla. Önös célt szolgáló tollal, pénz-sóvár individuumnak, a sajtó szabadságával visszaélő alaknak (ez mind én volnék Sebestyén Géza színész *mostani* véleménye szerint!) ilyenmit elérni lehetetlen. Ez a siker csak az igazság nyomában jár. El kell azoknak a színészeknek innen menniök, nem azért, mert én rosszat írtam róluk, hanem azért, mert igaz, hogy nem idevalók!

Kérem, színész ur, szerdán ezt írta a Debreceni Ujság a *Parasztbecsület*-ről, (melyben egy országosan elismert igazi művész vendégszerepelt és úgy énekelte, hogy a budapesti és bécsi operában is megállhatná helyét és melyben két énekes, Karacs és Mezei valóban élvezhetően működött közre):

A vigjáték után a *Parasztbecsület* ment meglehetősen vigjátéki modorban. Kivált az *ensembléből* K. Hegyi Lili csöngő, egészséges

szép hangjával. Adamek Irma tegnap egy pompás virágcsokrot kapott.

Pont. Semmi több.

És azt hiszi ön, színész úr, hogy ez használ K. Hegyi Lilinek? És azt hiszi, hogy a becsületes közönség nem látja itt e pár sorban a vad gyűlölet kénköves lángját?

Azonban elég!

Kijelentem, hogy többé soha semmiféle orvtámadásra nem felelek. A sajtó nem arra való. Hallatlan az, amit az én megfélemlítésemre merésznek! De nem törődöm vele. Haladok a magam útján. Ezt az utat huszonöt év óta ismeri az egész ország. Nyílt, igaz jelszavam, élet-célom, vezérlő lángom az, a mit Jókai tegnap írt: *Elsz, míg költészeted él.*

A Debreceni Ujság-ban megjelenő támadások engem meg nem ölhetnek.

Rudnyánszky Gyula.

EGYHÁZ és ISKOLA.

A pápa 25 éves emlékünnepé. A debreceni róm. kath. főgimnázium február hó 20-án XIII. Leo. 25 éves pápaságának évfordulója alkalmából ünnepet ül. — 8 órákor „Te Deum” és ünnepélyes nagy mise, a kegyestanítóréndiek templomában, melyet Holminger Imre tanár celebrál Vittkó József, Nagy Vilmos és Majoros Béla tanárok segédletével. 9 órákor iskolai ünnepély az intézet tornacsarnokában a következő tárgyszorozattal: 1. Zsaszkovszky. Stol szt. Péter Eneklis az ifjuság énekkara. 2. Alkalmi beszéd. Mondja Vas Károly tanár. 3. a) Betegségében (1830) b. Mater Ave (1886) Költemények. Irta XIII. Leo. Fordította: Csáky Imre. Szavalja: Eric Ernő, VII. o. t. 4. Bogiszie Boldogasszony Anyánk. Eneklis az ifjuság énekkara, 5. XIII. Leo élete. Irta és felolvassa Krampera Gyula VIII. o. t. 6. Bán A. XIII. Leo Szavalja Szabó Lajos, VIII. o. t. 7. Zárószózat, Mondja a főgymn. igazgatója, S. Huber Királyinduló. Zenekari kísérettel éneklis az ifjuság énekkara. Az ének és zene-számokat Láng János tanár vezeti.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Febr. 20. Pénteken: *Cifra nyomorúság*, színmű. B.

Febr. 21. Szombaton: *Képzelt beteg*, vigjáték. C.

Febr. 22. Vasárnap: délután *A szokott katona*, népszínmű, este *Proletárok*, színmű, *Ujházi* Ede vendégfelléptével.

— **(A bor szereposztása Bécsben.)** *Gárdonyi* Géza falusi története A bor most szombaton kerül bemutatásra Bécsben, a Deutsches Volkstheaterben. A darab szereposztása a következő: Baracs Imre—Kutschera; Baracs Matyi—Brandt; Baracs Jancsi—Lubischa; Baracs Imréné Szunyog Juli—Wallentin kisasszony; Szunyogh Józsi—Deval kisasszony; özv. Szunyogné—Martinelli asszony; Pákozdy Mihály—Martinelli Eszter—Glöckner asszony; Göre Gábor—Russek; Göre biróné—Jozseffy kisasszony; Kátsa cigány—Weisz; Ceglédi Pál—Eppens; Durbints—Casta; Zsuzsi—Gribl asszony.

— **(A Lohengrin Aradon.)** A vidéken az első Wagner-dalmű előadás e hónap 20-án pénteken lesz Aradon. *Zilahy* Gyula igazgató mutatja be a *Lohengrin*-t saját személyzetével. Egyetlen vendégszereplő a királyi dalszínház kölcsönkért gépszervezetű hattyuja lesz. Az érdekes Wagner-előadásra Zilahi igazgató díszes meghívó leveleket küldött szét az ország minden részébe. Meghívta Wagner Kozimát és Wagner Szigfridet is, akik udvarias levélben köszönték meg figyelmét.

H I R E K.

Napló.

Iparmuzeum nyitva minden vasárnap és ünnepe napon d. e. 9—12-ig.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 21. Értekezlet a Finn-estélyek rendezése tárgyában a városházán d. u. 5 órákor.

Febr. 22. A debreceni jótékony nőegylet ülése d. u. 3 órákor az árvaház nagytermében.

Febr. 22. Ipartestület közgyűlése.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

Febr. 22. A Székely asztaltársaság közgyűlése.

Febr. 22. A kölcsönös segélyző egylet közgyűlése d. e. 10 órákor (Városháza nagyterme.)

Febr. 26. Rendkívüli városi közgyűlés d. u. 3 órákor.

Márc. 1. A műpártoló egylet közgyűlése d. e. 11 órákor a városháza nagytermében.

Márc. 1. A Székely társaság alakuló gyűlése.

Márc. 1. A debreceni keréskedő társulat közgyűlése.

Zrinyi Ilona.

— febr. 20.

Kétszáz esztendeje annak, hogy Zrinyi Ilona, a mi fenséges Rákóczi Ferencünk édes anyja, örökre lehunyta szemét. Idegen földbe temetve kétszáz esztendő óta porladozik a legdicsebb magyar asszony. Kell-e dalt zengeni arról, hogy ki ő? A magyar nők örökkévaló szent eszményképe, a hét törrel átszegt szívű magyar honleány, a hős lelkű anya, a magasztos hitves, a vértanúság és a honszerelmé halhatatlan királynéja Zrinyi Ilona. Ő, aki Munkácsot védi, három esztendeig szembe száll az osztrák sereggel; ő, aki szülte minékünk szabadságunk legmagasztosabb leventéjét: míg magyar él és Buda áll, mindhalálig imádságos rajongásunk hős asszonya lesz.

Messze török földön, Galatában, 1703-ban, február 18-án halt meg, — ugyanabban az évben, melyben kibontá hármasszent szóval a szabadság zászláját fia, II. Rákóczi Ferenc.

Csak sirni tudunk ma; nevére estupán könnyeink áldása pereghet... De lesz még egyszer ünnep a világon! feltámad még Zrinyi Ilona, ha majd az ő varázsától megihletve millió magyar nő szívében fakaszt virágot a honszeretet...

J ó k a i.

— február 20.

A magyar költők, írók fejedelmét Jókai Mórt ünnepelte tegnap az ország szive: Budapest. De az egész ország nevében.

A tegnap este lefolyt szép ünnep- és izzó hangulatában benne forrt, az igaz magyar lakta vidékek minden egyes olvasni tudó lakosának rajongó szeretete a magyar irodalom eme lánglelkű apostola iránt, akinek munkái otthon vannak a kis falusi, bogárhátú házak tiszta szobáiban és a márványoszlopos, büszke főúri paloták könyvtárszobájában egyaránt.

Jókaiból tanul szépet és jót a fiatalok lelke és Jókait olvassa kitudja hányadszor az aggastyán, hogy újból *itju* legyen.

Tegnap este ott a fővárosban milliók szive dobbant össze, érzett együtt, mikor a rajongó szeretet, a hála hervadhatlan babérja hullt Jókai Mór 78 éves ősz fejére.

Mi a vidéken csendesen emlékezünk. És emlékezésünk közben kigyultak a mi sziveink örömtüzei, azok a melyek oly sokszor gyújtották lángra a mi lelkünk szent érzéseit, mikor Jókai Mór regényeiből tanultuk megismerni a szépet, a jót, a nemest. És csak egy óhajlás fejezi ki a mi érzésünket, hogy a magyar irodalom dicsőségére bár még nagyon sokszor ünnepelhetnénk együtt Jókai Mór születésnapjára.

Az ünnepély lefolyásáról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti.

Jókai Mórt 78-ik születésnapjára alkalmából a Kisfaludy társaság elnöksége tegnap küldöttségileg kereste fel. A költő fejedelmet Beöthy Zsolt üdvözölte szép beszéddel, mire Jókai meghajolva válaszolt.

A Magyar Nemzet ma reggel ideérkező számában — mint nekünk távirják — Jókai Mór megemlékezve a tegnapi ünnepségekről ezeket írja a többek közt:

— Kiváló adomány a Istennek a költői tehetség, de nehéz jóslat van hozzáfűzve: *Elsz, mig költészeted él.* Hogyan sietnének tehát a költők meghalni és hogyan borulnék le Te irtalmas Isten előtted, aki megengeded, hogy még éljek.

Nyilatkozatát így végzi:

— Addig éljek, a meddig szeretnek engemet.

Este a Nemzeti Színházban zsufolt ház, ünnepi ruhába öltözött közönség előtt az Arany ember került színpadra századszor. Előadás előtt a nemzeti színház igazgatósága és személyzete ünnepelte Jókait, előadás alatt pedig a közönség folytonos ovációkban részeltette, a költő fejedelmét, akit elhalmoztak babérral.

Jókait küldöttségileg üdvözölte a Petőfi társaság is.

* **A pápa emléknapja.** Ma ünnepli a róm. kath. egyház a pápa negyedszázados pápaságának évfordulóját, mely alkalomból tegnap este Debrecenben is ünnepélyesen zúgtak a róm. kath. templom harangjai. Ma pedig az istenitisztelek a helybeli róm. kath. templomban a következő sorrendben lesznek: 6 órakor miséznek Nyári Ignác. 7 órakor Pák Emil. 8 órakor valamennyi tanintézet számára istenisztelek lesz, melynek végével az ifjuság visszamegy a tanintézetekbe a gimnáziumban, Svecics zárdában, fiu- és leányelemiiskolákban külön-külön pápai ünnepélyeket tart. 9 órakor ünnepélyes nagy misét mond Dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános, melyre a katonaság és valamennyi hatóság hivatalos.

* **Dr. Wolafka Nándor püspök felolvasása.** A magyarországi munkás és nyugdíjgyűlés a 74 vidéki, közte a debreceni fiók kiküldöttjeinek részvételével e hónap 26-án ünnepli meg 10 éves fennállásának évfordulóját. Az ünnepély Budapesten a váci utcai új városháza dísztermében d. e. 10 órakor lesz s felolvasást fog tartani azon Wolafka Nándor dr. róm. kath. püspökünk is.

* **Levéltári kutatás.** Gróf Zay Miklós a jeles történetíró tegnap Debrecenbe érkezett s levéltári kutatásokat végez a városi főlevéltárban. Gróf Zay Miklós az 1848-49 éves időre vonatkozó adatokat gyűjti össze s ilyen, igen becses adatokat bőven talál Debrecen város levéltárában.

* **Megüresedett aljegyzői állás.** A helybeli királyi törvényszéknél egy aljegyzői állás, mely 1200 korona évi fizetéssel és 420 korona lakás pénzzel van ez idő szerint javadalmasza, megüresedett. Szücs Miklós dr. elnök kiírta erre az állásra a pályázatot. A pályázati kérvények e hónap 27-ig adandók be az elnökséghez.

* **A filléregylet tea-estélye.** Az ág. ev. filléregylet tea-estélyén felszolgálásra felkért hölgyeket ez uton kéri a rendőrség, hogy vasárnap este legalább fél 8 órára szíveskedjenek megjelenni a Bika szálló dísztermében, hogy a beosztással tisztába jöjjenek és a 8 óra körül érkező vendégeket fogadassák.

* **Vidéki hírlapírás.** Dr. Hohenhauer Ignác ismert nevű kassai író jó idő óta visszavonult a tényleges hírlapírástól s csupán szépirodalmi téren működött. — Most azonban újra a hírlapírás szolgálatába állott és átvette a kassai Felsőmagyarország szerkesztését. A vidéki sajtó derék, jó izlésű, lelkes kartársat nyert az új szerkesztőben.

* **Iparosok és kereskedők figyelmébe.** Az ipari munkák szünetelésének kötelezettsége alól a kereskedelmi miniszter a baromfi hizlaldákat felmentette. Ez a rendelet így szól: Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t. cikk 3. §-a alapján, a belügyi és földmívelésügyi miniszterekkel, illetve a horvát szlavon-dalmát bánnal egyetértőleg, hivatali elődöm 1892. évi március hó 5-én 14837. szám alatt kiadott rendeletének II. A) 1. pontjához a következő rendelkezést fűzöm: b) A baromfi-hizlaldák üzemből tartásával járó összes munkálatok vasárnapokon, valamint Szt. István király napján egész napon át vé-

gezhetők. E rendeletem kihirdetése napján azonnal életbelép. Budapesten, 1903. február hó 2-án. Láng.

* **Utóállítás.** Ma délelőtt Szabó Kálmán tanácsos elnöklésével katonai utóállítás lesz a *Korona* vendéglő nagytermében, a melyre a katonai ügyosztály H.-Böszörményből 1 hadkötelest Debrecenből pedig egy apát állított mérték alá.

* **Öngyilkos katona.** Varkoly József tekintélyes helybeli, Csokonai-utca 5. sz. alatti lakos, csizmadia-mester fia Gyula az ősszel vonult be katonának a helyben állomásozó 39. gyalogezredhez. Tegnap hajnalban azután a fiatal ember — akit kétségbe ejtett az a gondolat, hogy 3 évet kell katonáskodnia s aki nem tudott hozzá szokni a katonai szigorhoz, Manlicher fegyverével szíven lőtte magát s rögtön meghalt. Az öngyilkos hulláját katonai parancsnokság kiadta a szülőknél, akik holnap temetik fiukat.

* **Lövöldözés a Piac-utcán.** Csókási Imre nemeskéri gazdaember bejött Debrecenbe, hogy megsürgesse a kir. ítélőtáblánál levő pörét. Együttal behozta hatalmas méretű forgópisztolyát is, hogy itt valamelyik puszkaművesnél kitisztíttassa. Délben, mikor legtöbben sétáltak a debreceni közön megállott Balázs Sándor narancsáruló előtt, s falusi ember módjára bevásárolt egy pár sárzsgombócot a gyerekeknek. Közben beszédbe ereszkedett Balázsszal, s megmutatta neki a hat kilós pisztolyt. Balázs tudós arccal vette kezébe a fegyvert, kijelentve, hogy ő nagyon ért hozzá, mert három évig szolgálta a király császárt. Forgatta, forgatta a fegyvert, mely egyszerre csak elsült kezében. A gondviselés keze játszott közbe, hogy nagy szerencsétlenség nem történt. A 11 milliméteres golyó pár lépésnyire Balázstól a földbe furódott. A könnyelmű embereket feljelentették.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Takács Béla ev. ref. 2 éves, Harsányi Andrásné ev. ref. 64 éves, özv. Grünvald Józsefné izr. 80 éves, Nagy Etelka ev. ref. 15 hónapos, Halasi István ev. ref. 63 éves, Füzési János ev. ref. 23 napos.

* **Szobacikák és a portörölő.** Mesével kezdem el a napihírt: Volt egyszer egy barátom. Mórnak hívták. Már idült köszvényben és megkövesedett tyukszemében szenvedett, s ezért homespata orvosa reggeli sétákat rendelt neki. Mór neki indult a reggeli sétának. Az első utcán sarkon cilinderére ráztak egy hamisított keleti szőnyeget. Odébb két házzal kályhából kiszedett hamuval, majd szappanos mozdóvízzel tisztelték meg a serény szobaleányzókat. Egy emeletes házból két elfogott egeret bocsátottak fejére, egy erkélyről pedig virágcserepekkel konfektizték meg. Mire Mór hazaérkezett, úgy nézett ki, mint egy Cséri-féle szemetes kocsi. — Eddig a mese, mely körülbelül megesett. — A dolognak teljesen komoly oldala pedig az, hogy tegnap és tegnapelőtt több szobaleányt jelentettek fel a rendőrök, kik a portörölőket, szőnyegek utcaóra néző ablakokból rázták ki. A rendőrség büntetőosztályánál pedig szigorú büntetéssel sújtják a vétkes szobaleányzókat, és nem veszik mentő körülménynek a szobacikák fájánál erősen kifejtett kíváncsiságot.

* **Háboru a Kut utcán.** Ha a bur háboruban történt volna az a esetepaté, amit tegnap éjszaka a kut utcán rende-

zett egy csomó kevésbé józan ember, bizonyára öles táviratok repültek volna róla a világ négy tája felé. A hir és dícsőségszomjas férfiak így azonban kénytelenek megelégedni egy szegény rendőri hírrel. — Tegnap éjszaka 12 órakor Tóth Istvánnak kut utcai korezmájában összeszólközött három talyigás. A csetepatéba lassan lassan belekeveredett két közmives, egy hordár és két napszámos. Így megszorodván meg lehetett kezdeni a verekedést, meg is kezdték, s a csendes Kut utca zugott a pofonok és ütlegek zajától. Hogy a dolog teljes legyen, a zajra odasietett négy rendőr, s a 12 főre szaporodott társaság fokozott erővel látott a püfölshez. Végre is a négy rendőrnek sikerült lefűlelni a nyolc embert, s bekisérték őket a rendőrség büntügyi osztályához.

* **Komjáti fázik.** Komjáthy János a kassai nemzeti színház igazgatója — az nem fázik. Annak van igen szép hódprémes bundája, mit Trilbyben nagy hatással hozott a színre. Márton fázik, már mint hogy Komjáthy Márton, ki tegnap délután nyugodt szívvel tüzet rakott a Hatvan utca közepén. A furcsa melege-dést nagy közönség nézte, míg az odaérkező rendőr végét nem vetette a mulatágnak. Komjáthy urat feljelentették.

x **Tisztelettel tudatjuk** a hölgyvilággal, hogy cégünk beltagja Lovass párnap mulva Párisba utazik, *selymek, ruhakelmék és más újdonságok* beszerzése céljából. Felkérjük kedves vevőinket, hogy tavaszi szükségleteiket cégünk részére kegyeskedjenek fentartani.

Lovass és Ladányi.

Piac-utca 7. Bika mellett.

TAVIRATOK.

A honvédelmi miniszter párbaja.

— Saját tudósítónk távirati tudósítása. —
— február 19.

Az egész ország nagy érdeklődéssel várta azt a párbajt mely tegnap reggel folyt le Fejérváry Géza báró és Lengyel Zoltán országos képviselő között, egy ismeretes parlamenti szóharc befejezése képen.

A kardpárbaj minden komolyabb veszedelem nélkül ért véget. Fejérváry báró miniszter hajlott kora dacára az ő nála bámulatos energiával, katonásan viselte magát a fegyveres mérkőzésnél, de nagy vivási tudása azért ellenfele ifjonti tüzesége mellett nem érvényesülhetett.

A párbaj eredménye az, hogy a miniszter három jelentéktelen vágást kapott, Lengyel Zoltán pedig sértetlen maradt.

A párbaj lefolyásáról tudósítónk táviratában a következőket jelenti:

Fejérváry Géza és Lengyel Zoltán közt a párbaj az üllői-uti Ferenc József gyalogsági honvédkaszárnyában folyt le, reggel 9 órakor. A környéket már kora reggel detektívek és lovasrendőrök lepték el. A helyszínre elsőnek gróf Hadik-

Barkóczy és Barta Ferenc érkeztek. Utánuk jött gróf Andrassy Tivadar, Fejérváry második segédje. Fél kilenkor érkezett báró Fejérváry miniszter fiával, báró Fejérváry Imre főispánnal és dr. Herzl tanárral. Neuber főorvos a kaszárnyában várta a minisztert. Utoljára jöttek Lengyel Zoltán és Kubik Béla. A felek, segédek és orvosok azonnal bementek a vívóterembe, a hol a felek mindjárt levetkőztek. A formális békitési kísérletek után a feleket felállították. — A párbajt Kubik Béla vezényelte.

Az adot jelre a felek összecaptak. — Fejérváry kezéből mindjárt kiesett a kard, miközben hüvelykujján megsérült. — Azonnal új kardokat adtak a feleknek és a második összecsapásnál a kardok elgörbültek, úgy hogy megint új kardokat kellett kézbe venniök. A harmadik összecsapásnál a Fejérváry kardja eltört, miközben ismét két jelentéktelen vágást kapott a keze fején és az egyik ujján. Erre az orvosok Fejérváryt megvizsgálták és kijelentették, hogy a miniszter sebesült kezével a kardot nem tudja többé jól tartani, miért is a párbajt beszüntették.

A felek nem békültek ki. Lengyel sértetlen maradt.

Fejérváry három sebe jelentéktelen. Ugy a honvédelmi miniszter, mint Lengyel Zoltán azonnal a képviselőházba hajtottak, ahol a saját pártja mindegyiket nagy ovációval fogadta.

A szász királyi család regénye.

Drezda, febr. 19. (Saját tudósítónk távirata.) Frigyes Keresztély herceg állapota váratlanul jelentékenyen rosszabbodott. A kis herceg többször adott kifejezést annak, hogy anyját Lujza hercegnét látni szeretné.

Kállay Ubul meghalt.

Nagy Kálló, február 19. (Saját tudósítónk távirata.) Kállay Ubul, a nagy

kiterjedésű, ősnemesi család legidősebb tagja ma végelegyengülésben meghalt 85 éves korában. Az öreg nemesnek sok szabolesi menekült köszönhette élete megmentését a provizorium idejében.

Merénylet egy szolgabíró ellen.

Resica, febr. 19. (Saját tudósítónk távirata.) Tegnap este dinamit merényletet követte el Dellavaux Béla itteni főszolgabíró ellen. Lakása ablakába robbanó töltényt tettek, a mely fel is robbant s a szolgabíró négy éves kis leánykáját messzire eldobta a szobában. Komoly baja azonban senkinek sem történt. Dellavaux nagyon erőlyes ember s ezért valamelyik ellensége követte el a nem sikerült merényletet.

Letartóztatott sikkasztó.

Zürich, febr. 19. (Saját tudósítónk távirata.) Az itteni rendőrség letartóztatta Metz Jenőt, aki a D-ckert Homolka cég budapesti gyárából 13.000 korona elsikkasztása után megszökött.

Gabona tözsde.

Budapest, febr. 19. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Nyugodt irányzat mellett 16.000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő szép.

Buza áprilisra	7.50—51.
Rozs áprilisra	7.54—55.
Zab áprilisra	6.59—60.
Tengeri májusra	6.09—10.
Repece augusztusra	11.95—12.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

Kézi munka és rajzkiállítás. A budapesti m. kir. állami műipariskolában e hónap 23 ikától kezdve öt napon keresztül reggel 9—1 és délután 3—5 óráig a tanulók kézi munkáiból és rajzaiból iparkiállítás lesz, melyre az esetleg akkor a fővárosban időző vidéki érdeklődő közönséget is meghívja az igazgatóság. A kiállítás megtekinthető a VIII. ker. Szentkirályi u. 7. szám alatt.

KVALO ERŐSÍTŐSZER

ein aus Fleisch hergestelltes
geruch- und geschmackloses
NÄHRMITTEL
in Pulverform.

Fabrikanten vora.
Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

hushoi kényelt es ennek tápanyagát tartalmazó izetlen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, idős, mell- és gyomorbetegnek, beteggyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, adu-
soknak, nemkülönben

vás-Somatose

alkalmas a
sápkórosoknak
szex ajánlja az orvosok által.

Vás Somatose nem egyéb, mint az er-
vényes és táplálékot tartalmazó, a melyben alak-
ban a vas az emberi testben van
jelen, tartalmazó Somatose.
Somatose rendkívül gazdag az
az érvényt
Raktáron van az összes gyógyszer-
tárakban és gyógyszer-üzletekben
elérhető.

Első rangu borju hus

pecsenyének, naponta friss
minőségben, 10 tt. esomé 5
korona, franco, utánvétellel.

Grossterg B. Podwoleczyska.
Galiczia.

1795.
1903.

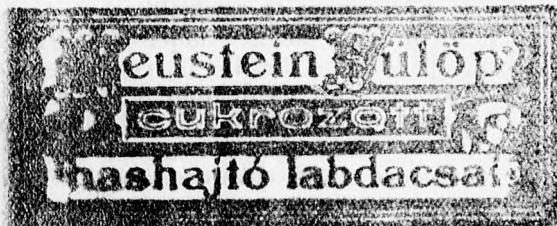
Árverési hirdetmény.

Debreczen város tulajdonához tar-
tozó s a debreczeni 4876 sz. tjkvben be-
jegyzett 633 □ ölet tevő Bornyász-féle
homokkerti szőlő a rajta levő épületekkel
együtt 1903. évi márczius hó 17 napjának
délelőtti 9 órákor a város székházánál meg-
tartandó nyilvános árverésen, a város
szám vevői hivatalában, hivatalos órák
alatt megtekinthető feltételek szerint örök
áron eladatik.

Ezen árverésre a venni kívánók ez-
uton is meghivatnak.

Debreczen 1903. febr. 12-én.

A városi tanács.

melyek már évek óta jóknak bizonyultak és hir-
veves orvosoktól, mint könnyű hashajtó feloldó
zer ajánlatnak, az emésztést nem zavarják és
teljesen ártalmatlanok. Czukrozott minőségük kö-
vetkezésképpen még gyermekek által is szívesen
bevételnek.

Egy 15 pilulát tartó mazó doboz 30, egy te-
keres meyl 8 dobozt. tehát 120 pilulát tartalmaz,
csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges
beküldésénél egy tekeres bérmentve
szállítatik.

kérjünk NEUSTEIN F. hashajtó
labdacsa. Csak ak-
kor valódi, ha min-
den doboz hátulján a mi törvényi
leg bejegyzett „Szent Lipót” védje-
gyünkkelvau ellátva vörös fekete nyomással. A
mi törvényileg védett dobozaink utasításaink és
csomagolásainkon Philip's Neustein Apothe-
ker aláírásnak kell lenni.

NEUSTEIN FÜLOP

„Szt.-Lipót”-hoz czimzett gyógyszerháza

WIEN, I., Plankengasse. 6.

Raktárak Debreczenben: Balázs Ódön, Fülkey Pál,
Mihalovits I. Muraközy László, Dr. Rotschnek
V. Emil, Tóth Béla gyógyszerházaiban.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycerám világos lábbeiknek melykivaló szép
fényt és tartósságot ad a bőrnek. El használt peccétes sárga vagy barna bőrnek a
Lyosin egészen új fényt ad

Alapított 1832. Gyári raktár Bécs, I. Schnlerstrasse 21. Mindenütt kapható

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczozó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület
szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, díszítések, érmek és ki-
tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-
párosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok
alárok, vadászok, veteránok, tűzoltók. stb. számára.

Minták kivárára kérimenve küldésnek mindenüvé
Elsőrendű ajánlatok.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógy-
gyulásra a legrégebbi sebeknél is
kilátása van és majdnem mindig elkerülhetni a fájdalmas ope-
ráziót vagy amputálást, ha

**Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi
centifolia-kenőcsét**

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van a fájdalom-
enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használata: a gyer-
mek ágyasok mellbajánál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle se-
bajnál, nyílt sebeknél lábakon csontokon, sebeknél, sósosuz, dagadt lábakkal,
sőt csontszunál is; ütött, szurt, lött, vágott és roncsolt sebeknél; az ideg-
testek kiválasztásánál, mint üveg és faszilánk, homokdara, tövis stb.; min-
denféle daganat, kinővés, karbunkulus, új képződmények, valamint rák-
körümméregnél, körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebbbet lábakkal,
Egét sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt se-
beit, a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek se-
sedését stb. stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében,
tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan ellé-
merő bizonyítvány érdetiben megtekinthető. Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vi-
gyázni, hogy minden tégelyen a cég „Orangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada”
bejegyz. legyen.

THIERRY A. gyógyszerész

balzema és centifolia-kenőcse.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régebb lesz, an-
nál értékesebb és hatékonyabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az
év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásukés segitenek, legalább az orvos meg-
érkezéteig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosaa ajánlt hasonló, és
hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzét dobjuk ki hanem maradjunk
csak e mellett a két régi elismert jó, olesó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhír-
szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertett védjegyek-
kel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és ezimezni.

Thierry (Adolf) Orangyal-gyógyszertára Pregrada
Rohitsch Sauerbrunn mellett. Közp. raktár Budapesten: Török J. gyógyszerész Zág-
rábban: Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben; Brady
gyógyszerésznél.

Debrecen, nyomtatott, László József könyvnyomdájában.